

Svøríki fær sín framburðsflokk

Danskir »tilstandir« í Svøríki siga samfelagsgranskarar

Tað eru við at taka seg upp danskir »tilstandir« í Svøríki, vilja kendir svenskir samfelagsgranskarar vera við.

UTTAN

EFTIR

Jan Müller skrivur

Talan er um tann nýggja flokkinn Nyt Demokrati, sum sambært teimum nýggjastu veljarakanningunum fullkomiliga fer at broyta politisku myndina í Svøríki.

Flokkurin, sum minnir ikki sørt um framburðsflokkinn hjá Glistrup, tá hann var í velmaktini, fær heili 9% av veljarunum. Um somu tíð fær tann stýrandi javnaðarflokkurin bert 28,7% móti 43,6 við valið í 1988. Hetta er rættiligt skrád og ongan tíð hevur flokkurin havt so litla undirtøku.

Veljarakanningin hevur lopið hvøkk á bæði sosialdemokratar og eisini teir borgarligu, sum ikki ynskja at samanbera seg við tann nýggja flokkinn, tí hann skal liggja so langt til høgru. Veljarakanning-

in visir eisini stóra afturgongd fyri teir stóru og gomlu borgarligu flokkarnar.

Flokkurin, sum enn ikki hevur lagt fram sína endaligu valskrá, fer til val uppá eitt friari og gladari Svøríki og stóran skattalætta. Sjóarmiðini minna nógv um tann politikkinn, sum Glistrup og framburðsflokkur hansara vunnu heilar 28 tingmenn uppá á sinni.

Flokkurin verður mettur sum ein sokallaður protestflokkur til allar aðrar flokkar og stóra undirtøkan hann longu hevur fingið, kemst av, at teir stóru flokkarnir hava mist sitt trúvirði. Fólk hava rætt og slætt ikki álit á teimum longur og halda tað er uppá tíðina við stjórnskipti í Svøríki.

Eygleiðarar vísa á, at henda kollveltingin í parlamentarisku stöðuni kemur um somu tíð sum svenskir politikarar skulu til at taka rættiliga stórar avgerðir eitt nú um pensjónsgrunnarnar, um at styrkja idnaðin og um limskap í EF.

Svenski forsætisráðharrin sigur í eini við-

merking til kanningina, at fær flokkur hansara bert 28,7% av atkvøðunum, fer hann ikki upp í eina stjórn. Tá fer tað so at verða hovuðpinan hjá hinum stóru borgarligu flokkunum, hvørja stöðu teir skulu hava til tann komandi »Glistrup-flokkin« í Svøríki.

Men talan kann so

verða um sokallaðar danskar tilstandir í Svøríki, tí umframt Nyt Demokrati eru eisini aðrir flokkar, eitt nú ein kristiligur, sum sambært kanningini fær 7%. Møguleiki er fyri at heilir 6 flokkar fara at fáa sæti í svenska rikisdegnum eftir valið.

Eystureuropearar kappast við EFTA um avtalu við EF

Tað minnir ikki sørt um eina kapprenning, sum í hesum døgum er í gongd millum fleiri lond í

Eystureuropa og EFTA-londini um at fáa eina ella aðra avtalu í lag við EF. Um somu tíð sum

EFTA stríðist við at fáa teir seinastu partarnar av eini EÖS-avtalu upp á pláss, royna tey trý eystureuropeisku londini Tjekkosllovakia, Póland og Ungarn at fáa EF at vísa teimum stórra ans eitt nú við at undirskriva eina assosieringsavtalu. Ein tilik avtala verður móguliga klár at undirskriva longu í ár. Hon skal so seinni verða avloyst av limaskapi, vóna tey trý londini.

EF hevur eftir øllum at døma stórar trupulleikar við landbúnaðinum. Eitt er tann trupla stöðan hjá EF í altjóða samanhangi, har eitt nú lond sum USA, Australia, New Zealand og sum heild heimurin uttanfyri EF, krevja, at EF skal minka munandi um stuðul sín til landbúnaðin. Tað fer at hava við sær, at ein stórur partur av øllum landbrúkunum í EF verður noyddur at gevast og

peningurin istaðin setast í aðra vinnu. Her eru vissuliga nógvir trupulleikar hjá EF, tí tann EF-stuðlaði landbúnaðarpolitikkurin higartil hevur verið sjálv beinagrindin í EF.

Nú er EF so í samráðingum við EFTA øðrumegin og lond í Eystureuropa hinumegin. Meðan EF krevur av EFTA, at tað skal hava loyvi at fáa atgongd til tess marknaðir við sínum biligaru landbúnaðarvörum, so krevja londini í Eystureuropa, at tey skulu sleppa inn á EF-marknaðin við sínum uppaftur biligari landbúnaðarvörum.

EFTA fer helst at boyggja seg, hóast sterkar kreftir eru í Noregi, sum eru imóti eini tilikari avtalu. Higartil hevur EF ikki viljað gingið londunum í Eystureuropa á mæti, men tá landbúnaðarvörur í stóran mun eru tilveru-

grundarlag teirra, so tykist EF nú kortini at ganga við til at loyva innflutningi av landbúnaðarvörum úr Eystureuropa.

Eins og tað hevur nógv at siga fyri EFTA at fáa eina avtalu við EF, so hevur tað ikki minni at siga fyri tey fátæku londini, Póland, Ungarn og Tjekkosllovakia. Og tey hava eisini gjørt eitt stórt arbeiði fyri at sannføra EF-londini um, at EF ikki nú kann loyva sær at sleppa teimum upp á fjall, nú EF fekk síni størstu ynski uppfyllt, nevniliga eitt frælst og fritt Eystureuropa. Leiðararnir úr teimum trimum londunum hava eisini verið á fleiri friggjaraferðum í EF, herfyri vitjaði Lech Walesa í Brüssel og undan honum var Vaslac Havel á vitjan. Ikki minst vitjanin hjá tjekkiska leiðaranum Havel hevur havt týdn-

ing, tí hann stendur í høgum metum millum vesturlenskar leiðarar. Eitt nú hevur danski uttanríkisráðharrin Uffe Ellemann-Jensen verið ein av teimum heitastu talsmonnum fyri at taka undir við ynskjunum hjá Havel og hansara líkum eystanfyri.

Hóast tað nú skuldi sæð rættiliga bjart út hjá teimum trimum eystureuropeiskum londunum at koma við í tað europeiska samarbeiðið, so halda eyggleiðarar ikki, at tað verður hesumegin ár 2000, at tey londini gerast limir í EF. Tey verða neyvan at siggja millum tey lond, sum fara at søkja um limaskap, ið EF fer at taka upp samráðingar við. Hesi lond eru fyrst og fremst Eysturriki, Svøríki og móguliga Noregi eisini, um ein umsókn kemur haðani innanfyri ikki so drúga tíð.

